

CZU: 615.015.32

DE LA MEDICAMENTUL HOMEOPAT UNITAR LA FORMULE HOMEOPATICE COMPLEXE

FROM THE SINGLE HOMEOPATHIC MEDICINE TO COMPLEX HOMEOPATHIC FORMULAS

Eugen DIUG^{1*}, Cristina CIOBANU¹, Rodica SOLONARI¹, Diana GURANDA¹,
Nicolae CIOBANU¹, Octavian DIUG²

¹*Catedra de tehnologie a medicamentelor, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova,* ²*Farmaprim SRL, Republica Moldova*

Autor corespondent*: eugen.diug@usmf.md

Rezumat. Din momentul anunțului de către S. Hahnemann a Homeopatiei, ca metodă holistică de tratament, conform principiului „*Similia similibus curant*” un șir de savanți au susținut și dezvoltat conceptul homeopatic de tratament: Hering C., Allen T.F., Kent J.T., Vithoukias G., Sankaran R., Dobrescu D. și a. Sunt descrise unele noțiuni legate de sănătatea-boală în viziunea Homeopatiei, care o face deosebită de alopatie; principiile homeopatiei; teoria *memoriei apei* care lămurește acțiunea medicamentului homeopat; anatomia energetică și rolul forței vitale în menținerea sănătății umane. Dezvoltarea contemporană a Homeopatiei este descrisă prin folosirea metodelor terapeutice pe bază de medicamente homeopatice complexe: Guna, HEEL, Flowerplex.

Cuvinte cheie: homeopatie, principiile homeopatiei, sănătate-boală, memoria apei, anatomia energetică umană, forța vitală, medicament homeopatic unitar, formule homeopatice complexe, Guna, HEEL, Flowerplex.

Summary. Since the announcement by S. Hahnemann of Homeopathy, as a holistic method of treatment, according to the „*Similia similibus curant*” principle, a number of scholars have supported and developed the homeopathic concept of treatment: Hering C., Allen T.F., Kent J.T., Vithoukias G., Sankaran R., Dobrescu D. and a. Some notions related to health-disease are described in the vision of Homeopathy, which makes it different from allopathy; principles of homeopathy; the theory of water memory which explains the action of homeopathic medicine; energetic anatomy and the role of the life force in maintaining human health. The contemporary development of Homeopathy is described by the use of therapeutic methods based on complex homeopathic medicines: Guna, HEEL, Flowerplex.

Key words: homeopathy, principles of homeopathy, health-disease, water memory, human energetic anatomy, life force, unitary homeopathic medicine, complex homeopathic formulas, Guna, HEEL, Flowerplex.

INTRODUCERE

Homeopatia este o ramură a medicinei alternative care se ocupă cu tratamentul bolilor prin stimularea capacității de vindecare a organismului, la baza cărei stă principiul similitudinii (asemănările sunt vindecate prin mijloace asemănătoare) care caracterizează această modalitate terapeutică, diferențiind-o de alte metode. Teoria homeopatiei a fost dezvoltată de medicul saxon Samuel Hahnemann (1755–1843), enunțată în 1796 și extinsă în 1810 în lucrarea *Organon der Heilkunst* („Organon-ul artei de a vindeca”). Medicamentul homeopat este definit în Directiva 2001/83/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 06 noiembrie 2001. Medicamentul homeopat se prepară prin procedee specifice descrise în HPUS, Ph. Eur. (11Th. Ed. 2023), FR ed. X-

a, (Supliment 2006). Pentru înțelegerea homeopatiei, important este să cunoaștem: principiile ei de bază; acele ipoteze și teorii, care vin să sprigine homeopatia; anatomia energetică imană, exprimată prin forța vitală; cum este explicată sănătatea și boala; dezvoltarea medicamentului homeopat de la unitar și până la noile metode cu folosirea formulelor homeopate complexe.

„Homeopathy is the other song” – Dr. Rajan Sankaran

SCOPUL LUCRĂRII

Descrierea Homeopatiei ca metodă terapeutică inclusă în Medicina Complementară și Alternativă, a principiilor de acțiune a medicamentului homeopat unitar și terapiilor cu formule homeopate complexe.

MATERIAL ȘI METODE

Pentru a identifica cele mai relevante cercetări în acest conțest au fost procesate revistele de specialitate din bibliotecile electronice: Google Scholar, Science Direct, Pubmed, Scopus, Medline. Cuvintele cheie folosite la filtrarea surselor bibliografice s-au referit la: homeopatie, sănătate-boală în viziunea homeopatiei, organismul uman-corp electromagnetic, forța vitală, energia anatomică umană, principiile fundamentale ale homeopatiei, memoria apei, medicamente homeopate unitare, terapii cu formule homeopate complexe.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

1. Scurt istoric al medicamentului homeopat. HOMEOPATIA (de la greco-hómoios ὅμοιος - „ca-” pathos πάθος + „suferință” patimă) a pățimit asemănător. *„Metodă terapeutică care constă în a trata o boală cu doze infinitezimale de substanță care produce la omul sănătos tulburări asemănătoare celor prezentate de bolnav” (Le Petite Larousse, 1995).* Legea vindecării a fost determinată mai bine de 2000 ani în urmă de către Hippocrates: „Similia similibus curant” („similarul vindecă similarul” sau „cui pe cui scoate”). În anul 1796 au fost puse bazele unei noi științe – Homeopatia, fondatorul căreia a fost Samuel Hahnemann (1755-1843), (figura 1) [4,8].

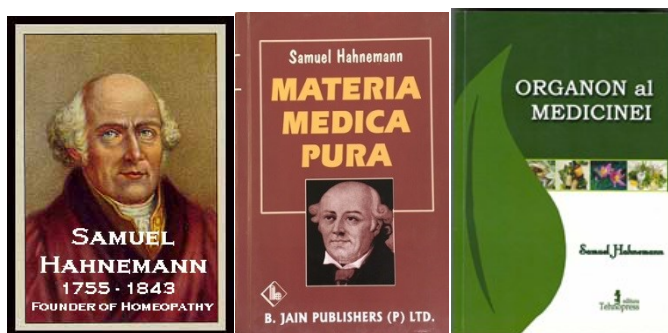

Figura 1. Fondatorul homeopatiei și lucrările sale fundamentale

Câteva date cronologice din istoria homeopatiei. În Statele Unite ale Americii, C. Hering (1800-1881), medic de origine germană, elev al lui Hahnemann, a introdus metoda homeopată prin 1830. El publică *Materia Medica Homeopatica* în 10 volume. T.F. Allen este autor al *Encyclopedia of Materia Medica*, publicată în 1874-1879. J.T. Kent publică două volume, *Repertoriu și Materia Medica*, lucrări de valoare pentru homeopatie. Tot Kent este promotorul orientării terapeutice uniciste în homeopatie. George Vithoulkas este unul dintre marii homeopați contemporani, care predă la *International Academy of Classical Homeopathy*, o academie de prestigiu din Grecia, pe care a fondat-o în 1995. Este autorul mai multor cărți, printre care „Homeopathy: Medicine of the New Man” și „The

Science of Homeopathy". În prezent lucrează la „*Materia Medica Viva*”, o lucrare de referință cuprinsă în 16 volume [2,4,8, 13].

O contribuție semnificativă la dezvoltarea conceptului homeopat despre medicament o are, unica lucrare de acest gen, „*Farmacologia homeopată generală*” (2007), scrisă de renumitul medic, farmacolog român, Prof. Dr. Academician, Dumitru Dobrescu (1927-2020), care studiază interrelațiile dintre organismul uman și medicamentul homeopat, sub diversele lor aspecte (figura 2).

Figura 2. Prof. Dr. Docent, Academician, Dumitru Dobrescu (1927-2020), autorul primei cărți de Farmacologie homeopată generală

Conform Domnului Profesor, această lucrare ar avea mai multe sinonime: *farmacologia infimizezimalului*: medicamentele se folosesc în doze infimizezimale, imponderabile; *farmacologia ecologică*: protejează mediul intern al organismului, nefolosind substanțe xenobiotice, în doze ponderale; *farmacologia informației*: partea activă a medicamentului homeopat este informația, nu masa (substanța), ca în cazul medicamentului alopat; *nanofarmacologie*: se folosesc doze de ordinul nanograme. Homeopatia este prima formă de nanomedicină și nanoștiință, aplicată cu o vechime de 200 de ani, când nimeni nu intuia posibilitatea erei nano [1,3].

2. Conceptul sănătate-boală în viziunea homeopatiei

Definiția sănătății dată de OMS „*Stare de bine completă din punct de vedere fizic, mental și social, nu numai absența bolii sau a infirmității*”. Boala este privită ca ansamblu de fenomene anormale fizice sau psihice provocate la un subiect de către una sau mai multe cauze endogene sau exogene, care pot fi însoțite de transformări denumite modificări patologice, funcționale, biochimice sau morfologice. Există mai multe tipuri de boli: autoimună, comozomială, endemică, ereditară, genetică, moleculară [13]. Dacă nu ne doare nimic aceasta încă nu înseamnă că suntem sănătoși. Deseori, ne simțim obosiți, acuzăm lipsă de creativitate, probleme din cauza iritabilității, manifestăm indispoziție, deprimare etc. În homeopatie, fiind parte componentă a medicinei holistice, viziunea asupra sănătății este foarte asemănătoare cu cea definită de OMS, și anume: consideră persoana un tot întreg - trup, minte, spirit și emoții, scopul urmărit este obținerea echilibrului în viață. În lucrarea sa *The Science of Homeopathy*, profesorul din Grecia, George Vithoukaskas (figura 3) scrie că: „*homeopatia este o terapie holistică iar abordarea pacientului trebuie făcută ținând cont de cele trei nivele fundamentale ale ființei umane, planul fizic, emoțional și mental, dar și de felul cum el reacționează și se integrează în mediul familial, social*” [7,15].

Scopul homeopatiei este să readucă pacientul la un nivel de echilibru mai bun, nu numai pe plan fizic, dar și mental-emoțional și să-l facă mai creativ. (www.mariusradu.ro/homeopatie). Suntem influențați de diferiți factori, cum ar fi: predispoziția energetică, predispoziția genetică, factorii externi stresanți: alergii, radiații, stres geopatogen, poluare electromagnetică, variații extreme de temperatură, epuizare fizică, contaminare microbiologică și virală, stres psihologic și a.

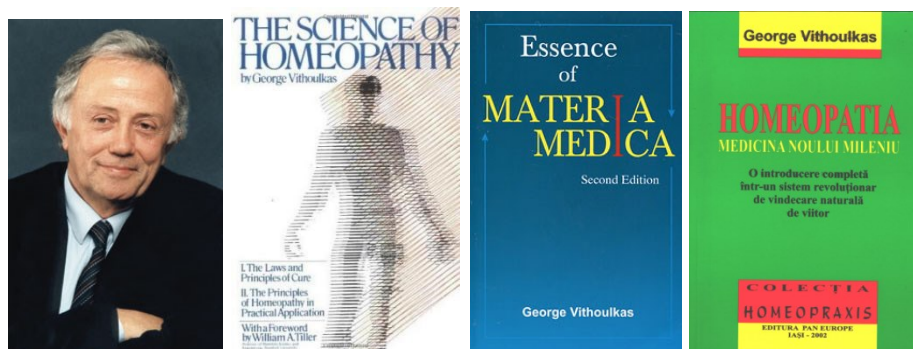

Figura. 3. George Vithoulkas. Principalele sale lucrări de Homeopatie: *The Science of Homeopathy*, 2014; *Essence of Materia Medica*, 2014; *Homeopatia – medicina noului mileniu*, 2002

Aceștia afectează în primul rând *corpul energetic al organismului* și, apoi, apar dereglări la nivel fizic. Georges Lakhovsky postula, pe baza propriilor experimente, că: toate organismele biologice sunt „*ființe electromagnetice*”; celulele vii pot fi asemuite cu circuitele electrice oscilante (filamentele cromozomiale având funcții de inductanțe), adică sunt emițătoare/receptoare de radiații electromagnetice pe frecvențe proprii; celulele vii comunică între ele prin intermediul radiațiilor (bio)electromagnetice; organismele vii sunt în permanentă interacțiune electromagnetică cu mediul lor înconjurător; perturbările emisiilor electromagnetice normale ale celulelor provoacă îmbolnăvirea; aceste perturbări pot fi cauzate de modificări ale compoziției celulare, de prezența bacteriilor și virusurilor (care își „impun” propriile frecvențe) sau de fluctuațiile neobișnuite ale radiațiilor solare ori cosmice. „Viața este creată de radiație, menținută de radiație și distrusă de dezechilibrul oscilatoriu” [1,11]. Mecanismul de apărare face parte dintr-o structură energetică a organismului, câmp electromagnetic numit arbitrar „forța vitală” (principiul vital sau în engleză „spirit-like”). În paragraful 9 din Organon, S. Hahnemann, referindu-se la această forță vitală, afirmă că: *dinamismul (energia) care animă corpul material (sau anatomic) coordonează toate funcțiile vitale și părțile organismului și le menține într-o admirabilă armonie astfel încât mintea să poată acționa pentru atingerea scopurilor înalte ale existenței.*

Corpul omenesc fără această structură numită forță vitală nu poate avea senzații, funcții și nu se poate autoconserva. Ea răspunde de senzații, de realizarea funcțiilor vitale vieții și animă organismul material atât în starea de sănătate cât și în cea de boală (paragraful 10, Organon). Forța vitală asigură coeziunea între cele trei nivele ale ființei umane: fizic, emoțional și mental. Starea de sănătate presupune un echilibru dinamic între aceste planuri care nu pot fi separate de întreg. „*Cea care produce bolile este forța vitală dezechilibrată în mod patologic.*” (par. 12 Organon) [7].

Caracteristicile de bază ale forței vitale sunt descrise de renumitul medic homeopat din SUA, James Tyler Kent în lucrarea sa *Lectures of Homeopathic Philosophy*. Este o forță dotată cu *inteligență formatoare*, adică acționează inteligent și organizează toată economia organismului; este *constructivă*, ea menține organismul într-un echilibru permanent de construcție și reconstrucție; este supusă *schimbărilor* și se poate găsi în stare de ordine sau dezordine, în normalitate sau boală; *domină și controlează organismul*; prezintă *capacitate de adaptare*, astfel încât organismul să se poată menține în stare de funcționare în cele mai diverse condiții [1].

Anatomia energetică umană are cinci componente principale (figura 4): *chakrele*, transformatorii care preiau și distribuie energia; Chakrele modifică frecvența de vibrație a energiei universale primite din univers, în așa fel încât ea să aibă frecvența de vibrație mai mică, dar foarte apropiată de cea a corpului uman. (7-9 Hz) - 7,82 Hz frecvența Shuman); *aura*

interioară – un strat interior de energie vitală, ce pornește din corp și se propagă la aproximativ 15 cm în afara corpului (la un adult sănătos); *aura exterioară* – un strat exterior de energie vitală, ce pornește tot din interiorul corpului și se propagă la câțiva metri de aura interioară (la un adult sănătos). Aura exterioară păstrează energia corpului în interior, având rol de scut protector; *aura sănătății* – o aglomerare de raze lungi de 60 cm ce iradiază din porii corpului. La o persoană sănătoasă, razele de sănătate sunt drepte și bine definite, în timp ce la o persoană bolnavă ele sunt îndoite. Aurele sunt concentrice, asemănătoare cu straturile unei cepe sau inelele unui trunchi de copac; *meridianele* – canalele de energie ale corpului ce fac legatură între chakre și organele corpului (blocarea meridianelor duce la maladii) [11, 14].

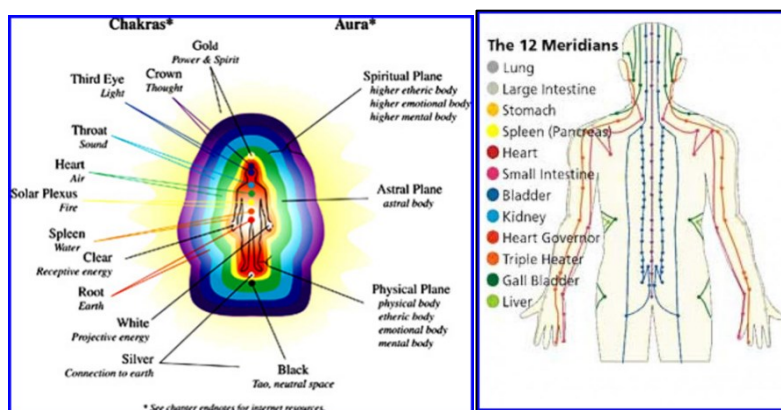

Figura 4. Chacrele, straturile auri și meridianele energetice ale organismului uman
 (<http://deștepti.ro/centrii-de-energie-din-practicile-orientale-chakrele>; straturile auri corpului uman: <https://energoprotect.wordpress.com/2010/03/auralayers-small.jpg/>)

3. Principiile fundamentale ale homeopatiei

1. Principiul similitudinii – „similia similibus curantur”. O substanță care în doză ponderală provoacă tulburări la om sanatos poate în doze infime vindeca aceleași tulburări la omul bolnav. Acest principiu formează cheia de bază a practicii medicale homeopate. Simptomele nu constituie boala, ele reprezintă mijloacele prin care organismul încearcă să-și recâștige echilibrul fiziologic pierdut, adică homeostazia.

2. Principiul infimezimalității. Matematicianul francez Maupertius spunea „Cantitatea de acțiune necesară pentru a produce orice schimbare este cea mai mică posibilă: cantitatea decisivă este întotdeauna minimă, infimezimală”. În paragraful 275 din Organon, S. Hahnemann scria „...un medicament administrat într-o doză prea mare, deși potrivit din punct de vedere homeopat și fiind benefic prin natura sa, va face rău pacientului, având o acțiune prea puternică asupra forței vitale...”. Diluția este un procedeu tehnic utilizat la prepararea remediilor homeopate, care aduce o fortificare a acțiunii sale, astfel încât în diluții înalte poate fi foarte rapide și de lungă durată. Acțiunea dozei minime este în concordanță cu legea Arndt Schultz, care afirmă ca dozele mici stimulează, dozele medii paralizează și dozele mariucid.

3. Principiul dinamizării. Fiecare diluție succesiv realizată din remediul homeopat, constituit din materie primă naturală: plante, minerale, animale, se însoțește de un număr de sucuse puternice, ritmul optim fiind cel al bățăilor inimii. Dinamizarea este o acțiune biofizică. Forțe (energie) reale sunt încorporate în materie, rolul dinamizării ar fi de a le elibera. Orice substanță pe măsura diluării ei se însoțește de condensare de forțe care eliberate prin dinamizare iradiază în diluție. Astfel, diluția devine purtătoare de energie, nu de substanță.

4. Principiul experimentării pe om sănătos. S. Hahnemann are meritul de a fi ridicat experimentul clinic la rang de metodă experimentală sistematizată pentru a cunoaște proprietățile curative ale medicamentelor. Numai experimentarea pe sine și pe

colaboratorii săi i-a permis să obiectiveze legea similitudinii pentru aflarea remediului cel mai potrivit terapeutic. Remediul vegetal *CHINA* este primul experimentat de către S. Hanneman, în 1790, experiment care a dus la înțelegerea principiului similitudinii. La utilizarea repetată a scoarței de Chinhona (*Cinchona succirubra*) observa simptome ale malariei, la sistare dispăreau simptomele.

5. Principiul individualizării. Homeopatia este o medicină a persoanei. Este necesară nu numai o individualizare a bolii, cum se practică în mod curent în alopatie prin punerea diagnosticului nosologic, ci o individualizare holistică a bolnavului cu tot ce prezintă el mai particular, a formei pe care o îmbracă boala la bolnavul în cauză.

6. Principiul administrării unui remediu unic. Pentru o vindecare de durată a pacientului, medicul trebuie să prescrie un remediu unic care a dovedit la testare cea mai mare similitudine cu complexul de simptome al pacientului.

7. Doctrina miasmelor (diatezelor). Pentru a explica trăsăturile eredo-familiale, S.Hahnemann a introdus miasmele: psora, sycosis și syphilis. În cursul evoluției homeopatiei s-au mai descris și alte miasme apărute în urma poluării atmosferice, a alimentației nesănătoase (mulți aditivi alimentari), a stresului. Unul dintre cei mai mari homeopați actuali Dr. Rajan Sankaran descrie 9 diateze: acută, tifoidică, malarică, dermatomicotică, sicitică, cancerinică, tuberculinică, leprozică, sifilitică [1,2,4,14].

4. Unele ipoteze și teorii aduse în spriginul homeopatiei (Atât timp cât o ipoteză sau o teorie nu este demonstrată ea rămâne o problemă științifică). Există mai multe ipoteze și teorii care ar explica homeopatia ca metodă terapeutică: ipoteza solventului reglat, teoria perturbării moleculare, teoria bifotonică, teoria cuantică a informației, teoria memoriei apei și a.. Din lipsa de spațiu, ne vom opri doar la teoria *memoriei apei*, care este una dintre cele mai controversate și discutate teorii. Memoria apei este conceptul folosit, în 1988, de Jacques Benveniste, medic și imunolog francez, când și-a publicat rezultatul cercetărilor legate de acest subiect, în revista „Nature”. Explicația succintă pe care medicul francez o dă noțiunii „*memoria apei*” este că apa, aflată în contact cu anumite substanțe, păstrează o „*amprentă*” a anumitor proprietăți ale substanței respective, chiar și când nici o moleculă din acea substanță nu mai este în apă. El afirma că moleculele de apă în care sunt diluate tincturile-mamă preiau informația și energia substanței cu care au venit în contact. Fenomenul „*memoria apei*”, insuficient argumentat de Jacques Benveniste, a rămas însă în preocuparea specialiștilor din diverse domenii, rezultate semnificative fiind obținute de către o echipă de cercetători condusă de Luc Montagnier, laureat al Premiului Nobel pentru medicină, în 2008.

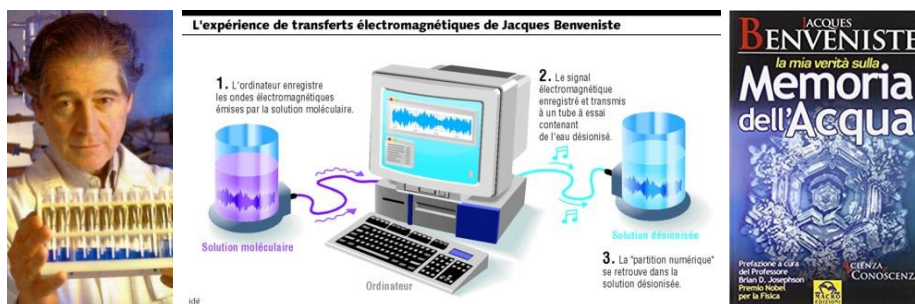

Figura 6. Jacques Benveniste (1935-2004).

(<https://sites.google.com/site/appliedmemwaterresearch/jacques-benveniste>)

În laboratorul prof. Luc Montagnier au fost obținute diferite diluții ale ADN (virus HIV). În diluția, care nu mai conținea nici urmă de ADN au fost înregistrate unde electromagnetice, care au fost digitalizate și transmise prin internet la Universitatea din Benevento (Italia), Laboratorul de Biologie Moleculară (prof. Vittorio Colantuoni). Experiența a fost efectuată în

mod invers. În prezența unui kit de nucleotide și polimerazei, fără să existe un model de ADN, însă, a fost replicat ADN-ul transmis din Franța. Secvențele au corespuns 98%. Practic, teleportarea ADN-ului este o dovadă că memoria apei există.

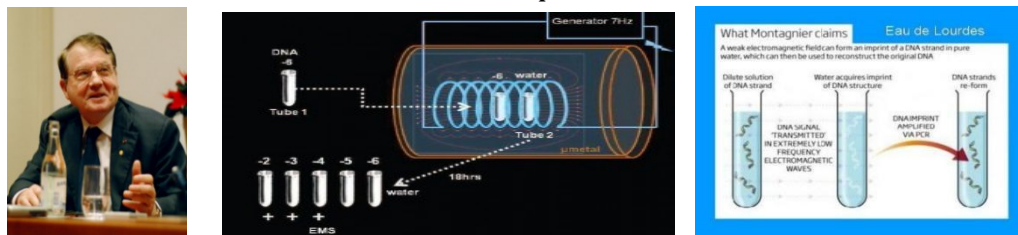

Figura 7. Luc Antoine Montagnier (1932-2022)

<http://www.sciencemag.org/news/2014/09/unesco-host-meeting-controversial-memory-water-research>

Tot în sprijinul teoriei doctorului Benveniste sunt și studiile medicului și biofizicianului japonez Masaru Emoto. Utilizând un microscop optic ultraperformant el a fotografiat moleculele de apă după înghețare și a observat că moleculele de apă înghețate prezintă forme diferite, funcție de mediul în care stau, de zonă sau de informația care le este transmisă (figura 8). M. Emoto a adus dovezi concrete despre faptul că energia vibrațională umană, gândurile, cuvintele, ideile și muzica afectează structura moleculară a apei. Această schimbare structurală a apei poate fi interpretată ca o formă de memorie a apei, sau de acumulare de informații. Cercetătorii au arătat că atunci când molecula solvită centrală este dislocată – așa cum se întâmplă la agitarea viguroasă a soluțiilor, prin sucusiuni succesive – ea este eliberată și formează șablonul pentru o nouă moleculă de clatrat.

Figura 8. Masaru Emoto (1943 - 2014).

<https://www.vatraeco.ro/masaru-emoto-memoria-apei/>

O agitare și diluare serială, cum are loc în prepararea medicamentelor homeopate, poate avea drept rezultat o soluție bogată în clatrați care sunt în legătură cu substanța ce a fost dizolvată la început, chiar dacă nu mai există molecule din substanța inițială. Există dovezi că remediile homeopatice conțin clatrați.

5. Tehnologia medicamentelor homeopate

Prepararea medicamentelor homeopate pornește de la obținerea tincturilor mamă din materie primă de origine vegetală (60%), animală și minerală. Metodele de preparare sunt în funcție de materia primă: *macerare*, *percolare*, *decoctie*, *fermentare*, *incubare*,

infuzare și a. Metodele de preparare sunt descrise în Ph. Eur. (11th. Edition, 2023), și *Guideline for manufacturing homeopathic medicines*, USP, 2024. (<https://www.hpus.com/document/guideline-for-manufacturing-homeopathic-medicines/>). Cerințele față de elaborarea monografiilor farmaceutice homeopate sunt descrise în: „*Guide for the elaboration of monographs on homeopathic preparations*” (European Directorate for the Quality of Medicines & HealthCare (2022).

Cea mai utilizată metodă este metoda de macerare. Din tinctura mamă obținută se prepară diferite diluții (deconcentrări), conform metodei Hahnemann (oficializată). Există diluții decimale, în care diluarea se realizează în raport de 1/10 se mai notează cu 1:10, sau D, DH sau X. cu indicele 1, 2, 3,, 30, astfel se notează treptele de diluare; centezimale, în care diluarea se realizează în raport de 1/100 se mai notează cu 1 :100 sau C, CH cu indicele 1, 2,, 30,, 200, treptele de diluare respective. Se folosesc și diluții foarte înalte -LM (1:50 000).

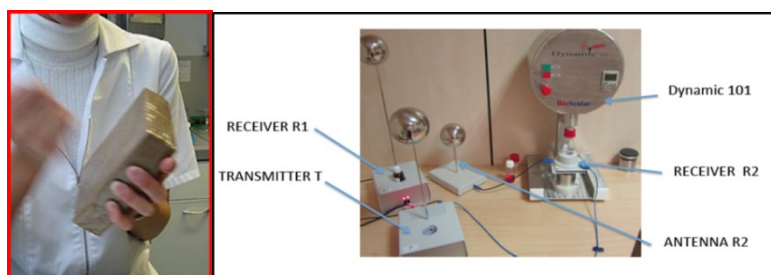

Figura 10. Dinamizarea manuală și cu dispozitivul Dynamic 101
(<http://www.bioscalar.eu/en/homeopathics-dynamisations.html>)

În calitate de diluanți se folosesc, etanol în diferite concentrații pentru formele lichide și lactoză în cazul formelor solide. Diluarea și dinamizarea se efectuează conform cerințelor sectorului injectabil. Dinamizarea (potențarea) este etapa cheie în obținerea diluțiilor homeopate. Ea poate fi efectuată manual sau prin intermediul dispozitivelor (figura 10). [1,2, 6,12].

6. Terapii cu formule homeopate complexe.

Medicina Reglării Fiziologice, preparatele complexe Guna. Această metodă poate fi privită ca o dezvoltare logică și naturală a homotoxicologiei la fel ca dezvoltarea fiziologică ulterioară a homeopatiei. Ea codifică viziunea corpului ca un ecosistem condus de o rețea neuro – imună - endocrină și reglat de sensibilitatea mecanismelor de control ligand - receptor (cantitate precisă minimă de hormoni, citokine și neuropeptide). Structura complexă a Medicinii reglării fiziologice (metoda Guna) este bazată pe: homeopatie, homotoxicologie, balanța psiho-neuro-endocrino-imună (B.P.N.E.I.), Suplimentare nutrițională

Homotoxicologia presupune: *recuperarea funcțională și structurală* (exprimată prin detoxificare și drenaj a țesutului conjunctiv, sistemului limfatic și refacerea metabolismului fiziologic celular); *neutralizarea cauzelor etiologice* (exprimată prin acțiunea imuno-terapeutică a nosodelor). *Balanța psiho-neuro-endocrino-imună* implică reglarea balanței neuro – endocrine (prin utilizarea hormonilor și neuropeptidelor în doză homeopatică). Refacerea eficienței imunologice (prin folosirea citokinelor în diluție homeopatică). *Suplimentarea nutrițională* implică: suportul plastic pentru sinteza proteinelor (prin integrarea cu *Master Amino Acid Patern* – combinația ideală a amino-acizilor pentru corpul uman), corectarea activității coenzimelor (oligoelemente și vitamine), protecție efectivă contra radicalilor liberi (antioxidanți). Metoda Guna are ca punct de plecare ultimele cercetări în domeniul biologiei moleculare, a fizicii cuantice, codificând viziunea corpului uman ca un ecosistem condus de o rețea neuro – imuno –

endocrină. Medicina reglării fiziologice reprezintă cea mai modernă formă de integrare a medicinei convenționale și a homeopatiei [16].

Tratament cu medicamente complexe biologice și homeopatice HEEL. Compania „-Heel” (Heel) a fost fondată de Dr. G.-G. Reckeweg în 1936 la Berlin. Numele „-HEEL” constă din majuscule cunoscute de expresia latină „Herba est ex luce”, care înseamnă „Plantă extrage puterea dătătoare de viață din lumină”. Reckeweg a concluzionat că bolile se dezvoltă ca procese biologice de protecție împotriva homotoxinelor endogene și exogene. Potrivit lui Reckeweg, sănătatea poate fi definită ca opusul celor spuse, adică ca stare liberă de homotoxinuri. Prin urmare, sănătatea poate fi considerată ca un obiectiv atins de către stimularea dirijată a eliminării homotoxinelor.

Pentru terapia antihomotoxică, compania „HEEL” propune următoarele tipuri de medicamente: Preparate complexe: **Speciale**, Engystol, Gripp-Heel, Lymphomyosot, Traumeel S, etc. **Homachords** - Nux vomica-Homaccord, Ignatia-Homaccord, etc. **Preparate compozite** (cu prefixul „compositum”) – Echinacea compositum C, Cerebrum compositum N etc. **Nosodes** – Influenza-Nosod-Inel, Trichomonaden-Fluor-Inel etc. **Catalizatori** – catalizatori ai ciclului acidului citric (Krebs). Medicamentele speciale sunt utilizate pe scară largă în domeniul medical datorită specificului (specific sau universal) de acțiune și, adesea, indicații destul de clare. Homaccords – un grup de preparate complexe originale ale companiei „-Heel”, conținând fiecare dintre componente în același timp diluții homeopate scăzute, medii și mari, adică sub forma unei combinații echilibrate de potențe [10].

Esențele florale Bach. Esențele de flori au fost dezvoltate pentru prima dată în 1934 de homeopatul și bacteriologul englez Edward Bach. De atunci, sute de esențe noi au fost descoperite cu proprietăți similare celor 38 de esențe originale de flori descoperite de Bach. Elixirele florale conservă parte din matricea vibrațională (energetică și informațională) a plantei, concentrată în floarea acesteia. Aceste matrici au calități terapeutice, fiind de același tip cu matricile armonice și echilibrate, responsabile de starea de sănătate la oameni, animale și plante. Boala se manifestă ca urmare a dezechilibrului sau dizarmoniei acestor matrici, fie că sunt mentale, emoționale sau fizice. Florile, prin frecvențele lor armonice, ajută la corectarea acestor matrici perturbate, prin procesul de rezonanță (proces evidențiat mai târziu și de Masaru Emoto, prin studiile sale asupra apei).

Edward Bach a clasificat cele 38 de remedii în 7 mari grupe, în funcție de următoarele stări sufletești și dispoziții de personalitate:

- Frică: Mimulus (Crețșoara), Aspen (Plop tremurător), Rock Rose (Trandafir sălbatic), Cherry Plum (Corcoduș), Red Chestnut (Castan roșu)
- Singurătate: Heather (Iarbă neagră), Impatiens (Slăbănog), Water Violet (Viorea de baltă)
- Incertitudine: Hornbeam (Carpen), Gentian (Gențiană), Gorse (Orz sălbatic), Scleranthus (Porumbac sălbatic), Wi Oat (Ovăz sălbatic), Cerato (Cerato), Olive (Măslin)
- Neatenție la mediul tău: Honeysuckle (Caprifoi), Clematis (Crupen), Chestnut Bud (Mugure de castan sălbatic), White Chestnut (Castan alb), Wild Rose (Măceș), Mustard (Muștar sălbatic)
- Descurajare și deznădejde: Star of Bethlehem (Balușcă), Willow (Salcie galbenă), Elm (Ulm), Pine (Pin), Larch (Lariță), Sweet Chestnut (Castan comestibil), Oak (Stejar), Crab Apple (Măr pădureț)
- Angajament excesiv pentru alții: Vine (Viță de vie), Vervain (Verbină), Beech (Fag), Chicory (Cicoare), Rock Water (Apă de izvor)
- Ușor influențabil: Agrimony (Turiță mare), Centaury (Țintaură), Holly (Ilice), Walnut (Nuc). [5,9].

Preparatele FlowerPlex. Preparatele din grupul Flowerplex sunt concepute pentru corectarea tulburărilor psiho-neuro-emoționale, eliminarea blocurilor bioenergetice, îmbunătățirea calității vieții și reprezintă o inovație în domeniul medicinei biologice. Preparatele Flowerplex constă din mai multe combinații de esențe de flori împreună cu ingrediente homeopatice care îmbunătățesc acțiunea celuilalt, făcând preparatele Flowerplex mai eficiente. Esențele de flori sunt prezentate în potențe homeopate. Se atrage atenția asupra gamei largi de potențe a esențelor de flori și a remediilor homeopate - zecimale, centezimale și milioane, ceea ce oferă o gamă largă de posibilități în corectarea condițiilor patologice. Afirmatiile verbale sunt o parte importantă a tratamentului, prin care forțele materiale și spirituale individuale sunt aduse în efectul tratamentului. Indicații pentru prescrierea preparatelor Flowerplex: tratamentul tulburărilor psiho-neuro-emoționale, bolilor psihosomatice, eliminarea blocajelor bioenergetice și a energiei negative, în dezvoltarea spirituală și personală, consolidarea și dezvoltarea abilităților creative, îmbunătățirea calității vieții, pregătirea pentru maternitate. Formularile din seria Flowerplex sunt rezultatul a zeci de ani de cercetări ale medicului și cercetătorului olandez Roy Martina. El este creatorul de remedii homeopatice complexe care sunt utilizate în tratamentul și prevenirea bolilor sistemului endocrin. Cele mai renumite serii sunt: Dentotox, Endocrinotox, Allergoplex, Flowerflow. În timpul cercetării, dr. Roy Martina a ajuns la concluzia că toate problemele umane se află în câmpul „emoțional” [16].

CONCLUZII

1. Homeopatia, fondată de S. Hahnemann, ca metodă holistică de tratament, conform principiului „*Similia similibus curant*” a fost susținută și dezvoltată de un șir de savanți: Hering C., Allen T.F, Kent J.T., Vithoulkas G., Sankaran R, Dobrescu D., Pavlovschi D. și a.
2. Conceptul sănătate-boală în viziunea homeopatiei și principiile homeopatice de tratament, sunt acele aspecte, care o fac să fie diferită de alopatie.
3. Medicamentul homeopat fiind purtător de energie, vibrație și informație, după administrare, interacționează cu corpul fizic bolnav, intră în rezonanță și îl readuce la o frecvență de vibrație normală în stare de sănătate.
4. Medicamentele homeopate unitare conțin un singur component și sunt obținute prin diluarea și dinamizarea tincturilor-mamă obținute din diverse materii prime vegetale, minerale sau animale. Ele sunt prescrise pacienților conform principiului similitudinii și în doze infinitezimale. Caracteristic pentru medicamentul homeopatic unitar este faptul ca nu prezintă prospect. Acest lucru se datorează faptului ca modalitatea de diagnosticare este diferită de cea alopată. După o consultație homeopată se stabilește medicamentul homeopatic individualizat, care este diferit de la o persoană la alta și ia în considerare totalitatea simptomelor, fiind o abordare holistică. Remediile unitare sunt prescrise doar de către medicii care dețin competența de homeopatie.
5. Formulele homeopatice complexe conțin mai multe componente, care acționează specific pentru o anumită afecțiune. Această abordare se încadrează în conceptul de homeopatie clinică, deoarece prezintă prospect, ca orice medicament. Medicamentul homeopatic complex conține, în general, combinații de diluții homeopatice cu indicații bine definite. Pot fi recomandate atât de către medicul homeopat, medicul alopat cât și de către farmacist, datorită prezenței prospectului.

BIBLIOGRAFIE.

1. Diug Eugen, Ciobanu Cristina, Diug Octavian. Tehnologie farmaceutică homeopată, Chișinău, 2023, 216 p (ediție electronică, pdf).
2. Diug Eugen, Ciobanu Cristina, Diug Octavian, Tehnologia medicamentelor homeopate, Chișinău, ed. Pontos, 2018, 188 p., ISBN 978-9975-51-964-9.
3. Dobrescu Dumitru . Farmacologie homeopată generală. Ed. Minesan, 2007, 267 p. ISBN 978-973-88194-1-2.

4. Ducot Emmanuel. Incursiune în homeopatie, ed. Polirom, Iași, 1999, 200 p. ISBN 973-683-301-1
5. Edzard Ernst (24 August 2010). „Bach flower remedies: a systematic review of randomised clinical trials”. *Swiss Medical Weekly*. 140: w13079. doi:10.4414/smw.2010.13079. PMID 20734279
6. European Pharmacopoeia 11th Edition 2024, Volume 8.0 (Homeopathic preparations. 8.3.). <https://www.edqm.eu/en/european-pharmacopoeia-ph.-eur.-11th-edition>
7. Hahnemann S. Organon al medicinei. Iași: Tehnopress, 2012. 323 p. ISBN 978-973-702-911-9
8. Homeopatie. Note de curs. Modulul: 1; 2; 3. Coordonator, Dr Doina Pavlovschi, 2009, 2010. <https://ru.scribd.com/document/443324664/Carte-Homeopatie-pdf>
9. https://en.wikipedia.org/wiki/Bach_flower_remedies
10. [https://en.wikipedia.org/wiki/Heel_\(corporation\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Heel_(corporation))
11. Lakhovsky G. The Secret of Life: Electricity, radiation and your body in: Biological Coherence and Response to External Stimuli. Springer Berlin Heidelberg, 2011. 268 p. https://books.google.md/books/about/The_Secret_of_Life.html?id=nAZCUB2U0PEC&redir_esc=y
12. Lupuleasa D., Forme farmaceutice homeopate. În: Popovici Iu., Lupuleasa D. Tehnologie farmaceutică, Tratat, Polirom, Iași, 2017, vol. 3. capit. XLII, p. 795-813. ISBN 978-973-46-6910-3.
13. Popovici I., Lupuleasa D., Ochiuz L. Dicționar farmaceutic. Iași: Polirom, 2014, ed. a 3-ea, 943 p. ISBN978-973-46-4383-7.
14. Trandafir T., Gheorghiu M. Introducere în medicina Vibrațională. București: Dao Psi, 2013, 184 p. ISBN: 978-606-8180-06-9.
15. Vithoukias G., Homeopatia. Medicina noului mileniu, Ed. Pan Europe, Iași, 2002. ISBN 973-99816-5-8.
16. Компендиум GUNA, Guna laborator, 2011, том 1 (183 p.), том 2 (202 p.). <https://www.guna.in.ua/category/komepndium-new/>.

ORCID-ul autorilor

Eugen Diug	https://orcid.org/0000-0003-1963-9026
Ciobanu Cristina	https://orcid.org/0000-0001-6550-6932
Rodica Solonari	https://orcid.org/0000-0003-0709-1606
Diana Guranda	https://orcid.org/0000-0001-6296-9114
Nicolae Ciobanu	https://orcid.org/0000-0002-2774-6668